01.02.2018

Sayın Müşterilerimiz ve STK Temsilcileri,

Taşıyanın yükümlülükleri uluslararası anlaşmalara göre, taşıma sözleşmesinin koşulları uyarınca, "yükleri varış yerine taşıyacak ve ALICIYA TESLİM edecektir" der.

Alıcıya teslim görevinin ifası, taşımanın ayrılamaz bir bütünüdür. Taşıyıcı bu borcun ifası ile olarak varış yerinde kendi adamları veya acentesi vasıtası ile hareket edebilir. Bu taşımanın ifası, Türkiye Borçlar Kanunu'nun 84.md gereği "teslimde taşımanın bir parçası" olup alıcı ayrı bir ücret ödemek durumunda değildir. Zaten acente alıcının vekil ettiği bir işletme değil, taşıyıcı adına vekâlet hükümleri çerçevesinde hareket eden bir işletmedir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 102. ve 103. maddeleri acentalar konusunda haklarını belirlemiştir. Yine TTK 113. ve 114. md ile fiili taşıyıcıdan alacaklarını belirlemiştir. TTK Madde 850;

A) Taşıyıcı

MADDE 850– (1) Taşıyıcı, taşıma sözleşmesiyle eşya veya yolcu taşıma işini veya ikisini birlikte üstlenen kişidir. Eşya her türlü yükü de kapsar.

(2) Taşıyıcı, taşıma sözleşmesiyle eşyayı varma yerine götürmeyi ve orada gönderilene teslim etmeyi veya yolcuyu varma yerine ulaştırmayı; buna karşılık, eşya taşımada gönderen ve yolcu taşımada yolcu, taşıyıcıya, taşıma ücretini ödemeyi borçlanır.

(3) Taşıma işleri ticari işletme faaliyetidir.

Şeklinde olup;

Yine TTK 875 md; Ziyan veya hasar ile gecikmeden doğan zarardan sorumluluk(1) Taşıyıcı, eşyanın taşınmak üzere teslim alınmasından teslim edilmesine kadar geçecek süre içinde, eşyanın ziyanından, hasarından veya teslimindeki gecikmeden doğan zararlardan sorumludur.

(2) Zararın oluşmasına, gönderenin veya gönderilenin bir davranışı ya da eşyanın özel bir ayıbı sebep olmuşsa, tazminat borcunun doğmasında ve kapsamının belirlenmesinde, bu olguların ne ölçüde etkili olduğu dikkate alınır.

(3) Gecikme hâlinde herhangi bir zarar oluşmasa da taşıma ücreti gecikme süresi ile orantılı olarak indirilir; yeter ki taşıyıcı her türlü özeni gösterdiğini ispat etmiş olsun, demektedir.

Denizyolu, karayolu, havayolu, demiryolu veya bunların kombinesi ile uluslararası taşımacılık yapan şirketler, ülkemizde giriş özet beyan, boşaltma, alıcı ihbar ve ambar teslim işlemleri, yük bulma, taşıma senedi düzenleme, gümrük özet beyan verme gibi temel acentelik faaliyetlerini yapabilme yetkisi: taşımacı şirket ile yapılan sözleşme ve buna istinaden Ulaştırma Bakanlığımız' dan tanzim edilen yetki belgeleri ve ile lisans altına alınmıştır. ACENTELER, taşıyana vekâlet hükümleri veya komisyon hükümleri kapsamında hareket ederek TTK. 102. md ve yine TTK 103. md kapsamında hareket ederler.

İthal yükleri getiren taşıyıcının taşıma senedi hükümleri gereği ifa etmesi gereken: taşıyıcı adına ithal gümrüğüne özet beyan vermek, yapılan işlemi alıcıya TTK 105. Md. gereği ve acentesi olduğu, taşıyıcıya ihbar etmek. Eğer mallar hasar varsa yine TTK. 111 md. gereğince ihbarda belirtmek, alıcıdan aldığı talimat gereği eşyayı antrepoya veya gümrük işlemleri yapılması için geçici antrepoya teslim ve alıcıya bildirim ile gümrük mükellefiyeti bittiği andan itibaren eğer varışı adres teslimi ise, sözleşme gereği taşıyıcının taşıma senedinde belirttiği adrese teslimi ile taşıyıcının hizmetin ifası ve TBK. 84. Md. göre borcun tamamını ifa eder.

Peki, uluslararası anlaşmalar ve ülke kanunlarımız taşıyıcı ve onun adamları, acenteleri gibi kuruluşların çalışma esaslarını açık ve sarih olarak belirttikleri halde bazı acentalar nasıl oluyor da kanun ve yönetmelikleri hiçe sayarak alıcılardan değişik isimler altında paralar talep edebiliyor ve bunları haksız rekabet hükümleri çerçevesinde tahsil edebiliyorlar?

Sorunun cevabı kendi içinde zaten, haksız rekabet fiilleri ile tahsil ediyorlar ve alıcı da malına kavuşabilmek için mecburen ödüyor. Ülkemiz, kuruluşlarının bu kadar başıboş ve kanunsuz hareket edebileceğini ön göremiyor. Hâlbuki uluslararası anlaşmalar malı elinde bulundurarak güçlü taraf olan taşıyıcıların bu güçten faydalanarak alıcı veya göndereni haksız işlemlere yöneltmemesi için alan veya göndereni korumak için yapılmıştır.

Deniz acentelerinin fiili taşıyanlardan döviz olarak alması gereken ücretler hakkında 2008 yılında Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bir tarife belirlemiş ve bunun uygulama kontrolünü TOBB'a vermiş. TOBB da Deniz Ticaret Odalarına vermiş. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı da 5 Mart 2012 tarih ve 28224 no'lu Resmi Gazete'de "Gemi Acenteleri Yönetmeliği" yayınlamış ve bu acentelerin çalışma şart ve koşullarını, yine acenteliklerini yaptıkları fiili taşıyıcı ile olan görev ve sorumluluklarını ve aksi davranış hükümlerini belirlemiştir. Ama kanunlarımıza göre, alıcılardan para isteyebilecekleri sahte isimler ile birçok ikili paralar talep edebilecekleri düşünülememiştir... Ya da bu durumda alıcılar itiraz edip kanuni haklarını kullanırlar diye önemli görülmemiştir. Ulaştırma Bakanlığı onları fiili taşıyıcıdan almaları gereken ücretler yönünden kontrol etmiş, TOBB ve Deniz Ticaret Odaları yine aynı konuya bakmış, bazı acenteler kendilerini farklı farklı göstererek işlemlerine farklı havalar vermiş, nakliye komisyoncusu havaları yaratılmış ve yurt içindeki ithalatçı ve ihracatçılarımıza lugattan kısaltılmış tabirlerle faturalar çıkartmış ve bunları zorla tahsil yoluna gidebilmişlerdir. Konunun özü, yurt içine çıkarttıkları hiç bir fatura kontrol altında değildir. Gümrük ve Ticaret Bakanlığımız "bu acente faaliyetini Ulaştırma Bakanlığı düzenler ve kontrol eder" demiş, Ekonomi Bakanlığı da aynı kanıya kapılmış, TOBB da "Oda düzenler bu konuyu" demiş ve sonuçta konu sahipsiz kalmıştır. Böyle bir "çift hanımı olan Agop fıkrası" vardır. Agop'un eşlerinden bir tanesinin adı Hap, diğerinin adı Hup'tur. Bir gece kanalizasyona düşen Agop düşünür ; "Hap der ki, Hup'tadır, Hup der ki Hap'tadır...bilseler ki Agop boylu boyunca b..tadır." Bizim Dış Ticaret firmalarımız da bu şekildedir.

Bizim görüşümüz bu acentelerin yurt içerisinde aldıkları ücretlerin kontrol ve disiplinin hakkinin Gümrük ve Ticaret Bakanlığımız tarafında olmasıdır. Hem Sayın Bakanımız Bülent

Tüfenkçi beyin hukukçu olması hem de çok kuvvetli bir bilgi birikimi sağlamış, dış ticareti milletlerarası anlaşmaları en iyi bilen Bakanlığımız olması, hem iç ticaret hem de dış ticareti en iyi bilen ekiplere sahip olması açısından, liman geçici depo yerleri, antrepo gibi işletmelerde birinci söz sahibi olmalarından, ülkenin gümrük alanı olan her noktasında uygulamalara hakim olmalarından ve en önemlisi çok büyük tecrübe sahibi olduklarından, ayrıca bu tür acente masraflarının gümrük masrafları statüsünde görülmesinden ötürü bu acente, limanlar, geçici depo, antrepo gibi yerlerin ücret ve hizmet disiplini sağlanması, ülkemizin vergi kaçaklarının oluşmaması, dış ticaret firmalarının haklarının korunması açısından en doğru adres olacaktır.

Zaman ayırıp Okuduğunuz için teşekkür ederiz.

Güçlü olduğu için haklı değil, haklı olduğu için güçlü olunan yarınlara!

Saygılarımızla,